

INNEHÅLL:

BESLUT "NATURRESERVAT LILLÅDALEN": 2002-06-24
REGISTERUPPGIFTER "NATURRESERVAT LILLÅDALEN": 2002-06-25
SKÖTSELPLAN "NATURRESERVAT LILLÅDALEN"

*****

LÄNSSTYRELSEN
DALARNA

BESLUT: 2002-06-24
DNR: 511-3444-02

BILDANDE AV LILLÅDALENS NATURRESERVAT I ÄLVDALENS KOMMUN

LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808) förklarar Länsstyrelsen det område som avgränsats med grov hel dragen linje på bifogad beslutskarta, bilaga 2, som naturreservat.

För att tillgodose syftet med naturreservatet yrordnar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet.

Med stöd av 3 § förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken fastställer Länsstyrelsen skötselplanen för reservatets långsiktiga skötsel, bilaga 3. Naturvårdsförvaltare ska vara Länsstyrelsen i Dalarnas län.

SYFTE

Syftet med reservatet är att:

Bevara biologisk mångfald:

Myr- och fjällhedsområdena är opåverkade av människan och av för regionen typisk beskaffenhet med inslag av smärre områden med rikare växtlighet. Lillådalens skogklädda delar har till stor del naturskogskaraktär med mycket höga biologiska värden. Skogen är variationsrik och rymmer därför en mångfald av livsmiljöer. Det finns levande träd i alla åldrar och dimensioner samt döda träd i olika nedbrytningsstadier. Källflöden, bäckar och småvåtmarker bidrar ytterligare till variationen. Denna variationsrikedom ger förutsättningar för en rik biologisk mångfald.

Vårda och bevara värdefulla naturmiljöer:

Lillådalen är ett gott exempel på en fjällsluttning med opåverkade fjällhedar, fjällmyrar och skogar. Vildmarksprägel är mycket påtaglig.

Tillgodose behov av områden för friluftslivet:

Lillådalen är värdefull för det rörliga friluftslivet. Området besöks flitigt av fiskare vid och på väg till Slättåstjärn, av skid- och skoteråkare på väg mot Fulufjället, samt av besökare till Erik-Knutsåsens utsiktstorn.

Skydda värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter:

De livsmiljöer och arter, enligt art- och habitatdirektivet 92/43/EEG och enligt fågeldirektivet 97/409/EEG, som förekommer i Lillådalen ska ha en gynnsam bevarandestatus.

Syftet ska nås genom att:

- Området skyddas mot skogsbruk, och andra verksamheter som kan äventyra de livsmiljöer samt växt- och djursamhällen som är knutna till naturskogen.

- Kal fjället skyddas mot andra exploateringar som kan påverka dess landskaps- och miljömässiga värde.

RESERVATSFÖRESKRIFTER

A. INSKRÄNKNINGAR MED STÖD AV 7 KAP 5 § MILJÖBALKEN I RÄTTEN ATT ANVÄNDA MARK- OCH VATTENOMRÅDEN INOM RESERVATET

Utöver vad som för övrigt gäller är det förbjudet att

1. anordna upplag, spränga, gräva, schakta, dika, dämna eller på något sätt skada mark eller vatten,
2. avverka och utföra skogsvårdande åtgärd samt att upparbeta och ta bort dött träd eller vindfällor,
3. framföra motordrivna fordon i terrängen,
4. anlägga mark- eller luftledning, uppföra ny byggnad, radiomast eller annan anläggning.

Utan Länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att

6. sprida kalk i vatten eller på land.

Punkten A2 innebär att bestämmelserna i 29 § skogsvårdslagen samt skogsstyrelsens föreskrifter om bekämpning av skadegörande insekter och tillvaratagande av skadad skog ej ska gälla inom naturreservatet. Uppkommer insektsskador på skog i anslutning till naturreservatet som följd av att åtgärder för insektsbekämpning inte vidtagits inom reservatet ska frågan om ersättning bedömas enligt skadeståndsrättsliga regler.

Punkten A3 innebär ej hinder att längs befintlig väg färdas till och från radiomasten vid underhåll och tillsyn.

B. FASTIGHETSÄGARE OCH INNEHAVARE AV SÄRSKILD RÄTT FÖRPLIKTIGAS MED STÖD AV 7 KAP 6 § MILJÖBALKEN ATT TÅLA VISST INTRÅNG INOM RESERVATET SÅSOM

1. utmärkning av reservatet, underhåll av vandringleder och uppsättning av informationstavlor.
2. annan skötsel enligt till beslutet hörande skötselplan.

C. FÖRESKRIFTER MED STÖD AV 7 KAP 34 § MILJÖBALKEN OM RÄTTEN ATT FÄRDAS OCH VISTAS INOM RESERVATET

Utöver vad som för övrigt gäller är det förbjudet att

1. framföra motordrivna fordon i terräng med undantag för snöskoter på markerade leder då marken är snötäckt. Snöskoter får även framföras på Slättstjärnens is samt för färd mellan Gammel sätern och anslutningsplats vid landsvägen.
2. skada växande eller döda träd och buskar, gräva upp växter, plocka mossor, lavar och vedlevande svampar.

Föreskrifter under A och C ovan utgör inget hinder mot de åtgärder som behövs vid skötsel och förvaltning av reservatet samt för att tillgodose syftet med reservatet. Föreskrifterna utgör heller inget hinder mot åtgärder som krävs för normalt underhåll eller skötsel av vägar och ledningar/ledningsgator, eller mot att jakträttsinnehavare använder älgragare för uttransport av fälld älg.

Föreskrifterna under punkten C gäller även fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet när de inte utnyttjar sin rätt att bruka fastigheten.

SKÄL FÖR BESLUTET

Värden för biologisk mångfald:

Skogen i området är gammal och har höga biologiska värden. Merparten har ej omfattats av kalavverkningar och har därför bibehållit en stor del av den naturliga fjällskogens artsammansättning och ekologiska funktion. Området är variationsrikt både vad gäller trädens trädslagsblandning, åldersfördelning och dimensioner. Det finns även mycket död ved i olika dimensioner och nedbrytningsstadier. Sammantaget ger detta goda förutsättningar för stor artrikedom både bland växter och djur. Skyddet av skogen i Lillådalen är därför ett led i bevarandet av biologisk mångfald.

Fjällheden är representativ för Fulufjällsområdet och ingår som en värdefull del i fjällets helhet.

Myrmarkerna är varierade och har inslag av rikkärr, vilket är ovanligt i Fulufjällsområdet. De gamla träd som finns på myrarna hyser sällsynta lavar som varglav och urnlav.

Värde för friluftslivet:

Lillådalensområdet har stor betydelse som entre till Fulufjällets nationalpark från norr. Området är mycket naturskönt med vackra vyer från utsiktstornet på Erik-Knutsåsen eller från de stora, öppna myrarna och bidrar starkt till Fulufjällets lockelse på turism och friluftsliv med syfte att erhålla vildmarksupplevelser.

Internationell klassning:

Området är av regeringen utpekad som särskilt skyddsområde enligt 7 Kap 28 § miljöbalken, och ingår därmed i ett sammanhängande ekologiskt nätverk av särskilda bevarandeområden - Natura 2000.

Området hyser habitaterna "västlig taiga", "nordisk fjällbjörkskog", "silikatrasbranter", "örtrika näringsrika skogar med gran av fennoskandisk typ", "alpina och subalpina silikatgräsmarker", "öppna svagt våtvida mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn", "aapamyrar" och "fjällhedar eller boreala hedar" samt regelbundet vissa av de arter som förekommer inom blivande nationalparken enligt art- och habitatdirektivet, 92/43/EEG, samt fågeldirektivet, 97/409/EEG.

Nationell klassning:

Området är klassat som riksintresse för naturvård och friluftsliv enligt miljöbalkens 3 kapitel 6 § och 4 kapitel 1 §.

Regional klassning:

Området är utpekad i länets naturvårdsprogram som klass I, dvs högsta naturvärde. Det ingår även i länets urskogsinventering resp. våtmarksinventering som klass II, höga naturvärden.

Skyddsform:

Det främsta hotet mot bevarandevärdena är skogsbruk och exploatering. Området skyddas som naturreservat därför att bevarandet av värdena inte kan förenas med skogsbruk eller andra typer av exploatering.

Avvägning mellan allmänna och enskilda intressen:

Det är ett angeläget allmänt intresse att vildmarksområdet Lillådalen med dess flora och fauna bevaras.

Vid avvägning enligt 7 kap 25 § miljöbalken har Länsstyrelsen funnit att föreskrifterna motsvarar behovet av skydd för att syftet skall uppnås.

Beslutet är förenligt med hushållningsbestämmelserna för mark och vattenområden enligt 3 och 4 kap. miljöbalken.

Skyddet av Lillådalen bidrar till att uppfylla de av riksdagen

beslutade miljökvalitetsmålen storlagen fjällmiljö och levande skogar.

ÄRENDETS HANDLÄGGNING

Fulufjället är utpekad i den nationella nationalparksplanen och är under avsättning som nationalpark. Lillådal en förvärvades ursprungligen av staten för att ingå i nationalparken, men för att tillmötesgå ortsbefolkningens jaktintresse får området inte det strikta skydd som krävs för att det ska kunna ingå i en nationalpark.

Då området är av största betydelse för skyddet av Fulufjällets naturvärden som helhet har Länsstyrelsen och Naturvårdverket ansett att området måste skyddas i form av naturreservat.

Vid remissbehandlingen har Älvdalens kommun framfört synpunkter på skoterlederna och Naturvårdsverket på hanterandet av jaktbara arter som omfattas EU:s fageldirektiv. Dessa synpunkter har tillgodosetts.

ÖVRIGT

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling i enlighet med 27 § förordningen om områdesskydd mm enligt miljöbalken.

Detta beslut kan överklagas till regeringen, Miljödepartementet, formulär 6.

Beslut i detta ärende har fattats av Länsstyrelsens styrelse. I beslutet deltog tf landshövding Inger Eriksson och ledamöterna Jonas Carlgren, Anki Dåderman, Lars-Ove Hagberg, Peter Hultqvist, Elisabeth Lindén-Brandt, Kenneth Johansson, Åke Johansson, Eva Kungsmark, Ulla Lindvall, Lennart Sacredeus, Roger Stål, Gunnel Söderberg, Nicke Welin-Berger, och Birgitta Örjas.

I den slutliga handläggningen deltog även tf länsråd Stig-Åke Svenson, byrådirektör Birger Hagland, jurist Gunilla Garbergs, antikvarie Anders Gottberg och naturskyddshandläggare Lennart Bratt, den sistnämnde föredragande.

Inger Eriksson

Lennart Bratt

Bilagor:

1. Översiktskarta
2. Beslutskarta
3. Natura 2000 karta
4. Registeruppgifter
5. Skötselplan
6. Hur man överklagar, formulär 6 (till de som får beslutet gm delgivning)

*****

LÄNSSTYRELSEN
DALARNA

REGISTERUPPGIFTER
2002-06-25

Namn: Naturreservatet Lillådal en
Diariumnummer: 511-3444-02
Kommun: Älvdal en
Läge: Ca 30 km väster om Särna

2815_Lillådal en. txt

Kartblad: Ekonomiska kartorna: 15C7e, 7f, 8e, 8f, 9f

Rubrikkoordinater: 15C8f0000

Fastigheter: Skärtjärn 5: 1

Naturvårdsförvaltare: Länsstyrelsen

Markägare: Staten genom Naturvårdsfonden

Areal: 2213 ha

Naturtyper:

Barrskog	1263 ha
Fjällbjörskog	286 ha
Fjällhed	246 ha
Myr	384 ha
Vatten	24 ha
Kulturmärk	6 ha
Block- och hällmark	4 ha

Natura 2000 habitat:

4060 Fjällhedar och boreala hedar

7140 Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn

7310 *Aapamyrar

8110 Silikat-rasbranter

9010 *Västlig taiga

9040 Nordisk fjällbjörskog

9050 Örtrika, näringsrika skogar med gran av fennoskandisk typ

* = prioriterad naturtyp

Natura 2000 art: Nordisk klipptuss, *Cynodontium sueticum*

Naturgeografiska regioner: 33f, sandstensterräng runt Sälen- och Fulufjällen; 35, fjällregionen i södra delen av fjällkedjan

Skyddsmotiv: Allmänkologiska. Skogliga. Rödlistade arter. Friluftsliv.

Skyddsföreskrifter: Indispensabla: A 1-5
Dispensabla: A6

Skyddsföreskrifter produktiv skogsmark: A2

Befintliga anläggningar: Radiomast. Skjutbana.

Planerade anläggningar: Inga

Skötselplan: Finns

Inventeringar: Se skötselplan

*****

SKÖTSELPLAN FÖR LILLÅDALENS NATURRESERVAT

BESKRIVNING AV RESERVATET

Lillådalens naturreservat tar i norr sin början vid Erik-Knutsåsen som är den 859 m. ö. h höga höjden intill vägen Mörkret-Gördalen. Här finns ett utsiktstorn som ger en magnifik utblick över fjällskapet i västra Särna. Härifrån syns även reservatets fortsättning söderut längs slutningen vid Lillådal och Östra Hållan. Reservatet bildar en länk mellan Fulufjällets nationalpark i söder och Drevfjällets naturreservat i norr. Reservatet utgörs grovt sett av ett stort myrområde i de norra delarna och en skogklädd dal slutning i de södra.

Berggrunden utgörs av dalasandsten som är genomskuren av ett ca 18 meter tjockt lager av Öjediabas. Diabaslagret löper nord-sydligt längs hela slutningen. Området uppvisar till skillnad från övriga Fulufjället inga uppseendeväckande geomorfologiska former. Ställvis är dock moränen av starkt kuperad dödiskaraktär i de lägre delarna av dalgången.

Endast två sjöar finns i området, den lilla Granåstjärnen samt den ca 21 ha stora Slättåstjärnen. Från dessa rinner Skärdalsbäcken som växer till Lillån och slutligen Görälven på sin färd söderut. De norra delarna avrinner genom Bellebäcken till Fulufjället.

bågan och Fulan. I slutningen i söder finns några mindre bäckar: Göränkällan och Sågbäcken som rinner ned till Görälven.

Myrmarken Avundskölen och dess förlängning norrut bildar ett stort, orört våtmarksområde som inramas av talltorrakor och gammelskog. Myrarna är varierade både vad gäller våthetsgrad och näringstillgång. Merparten är fattiga fastmattemyrar med sparsam växtlighet, men i anslutning till diabas vid Erik-Knutsåsen finns rikkärr med bl. a. björnbrodd och ängsvädd.

Magra fjällbjörkskogar dominerar höjdägena och övergår till i björkblandad barrskog på lägre nivåer. Tallskog överväger, särskilt på de många torra moränkullarna. I till bäckar och i vissa stråk med översilning, särskilt i anslutning till diabasberggrunden, växer granskog. Denna är mestadels av blåbärstyp, men ställvis betydligt rikare med örtflora i fältskiktet.

Av särskilt intresse i skogsmarken är de bäckar som skurit ganska djupa raviner och där man finner en rik flora och bl. a. en mycket värdefull moss- och lavflora. Vidare finns smala glaciälviala erosionsrännor med speciella förutsättningar för växtligheten.

Växt- och djurlivet är annars i stort detsamma som i angränsande Fulufjällets nationalpark. Fulubågan håller öring och lake, Slättstjärn röding och något öring.

VEGETATIONSTYPER AREALSFÖRDELAT (HA)

Barrskog av torr ristyp	808
Barrskog av frisk ristyp	438
Mossrik hedbjörkskog	286
Fastmattekärr	185
Torr rished	131
Frisk rished	114
Rismosse	111
Lösbottenkärr	81
Vatten	24
Barrskog av skarp ristyp	14
Mjukmattekärr	8
Kulturmark	6
Block- och hällmark	4
Barrskog av fuktig/våt ristyp	3
Lövbuskmark	0

Rödlistade växter

Lavar:

Lecanora leucococca		Ej bedömd (NE)
Collema occultatum	Skorpggel av	Mi ssgynnad (NT)
Hypogymnia bitteri	Knottrig blåsl av	Mi ssgynnad (NT)
Sclerophora conioptera	Rödbrun blekspi k	Mi ssgynnad (NT)
Cyphelium karelicum	Liten sotlav	Sårbar (VU)
Evemia mesomorpha	Grenlav	Sårbar (VU)
Placynthium flabelliforme		Utom fara men regional t hotad (LC)
Hypogymnia vittata	Skuggblåsl av	Utom fara, men regional t hotad (LC)
Vulpicida juniperinus	Enlav	Utom fara, men regional t hotad (LC)

Mossor:

Lescurea patens	Raspbågmossa	Mi ssgynnad (NT)
Cynodontium suecicum	Nordisk klippmossa	Mi ssgynnad (NT)

2815_Lillådal en. txt

Dicranodontium denudatum	Skuggmossa	Mi ssgynnad (NT)
Fissidens gymnandrus	Näckfickmossa	Mi ssgynnad (NT)
Tetradontium ovatum	Sydlig knappålsmossa	Mi ssgynnad (NT)
Plagiothecium platyphyllum	Bäcksidenmossa	Mi ssgynnad (NT)
Anastrepta orcadensis	Snedbladsmossa	Sårbar (VU)
Cynodontium fallax	Praktklippstuss	Sårbar (VU)
Cynodontium gracilescens	Svanklippstuss	Starkt hotad (EN)

Svampar:

Cystostereum murrain	Doftskinn	Mi ssgynnad (NT)
Phlebia centri fuga	Rynskinn	Mi ssgynnad (NT)
Phellinus fenuigi neofuscus	Ullticka	Utom fara, men regionalt hotad (LC)

Kulturhistoriska förhållanden:

Skogarna har givetvis nyttjats för jakt och bete åtminstone sedan kolonisationen av Gördalen inleddes ca 1800. Skogsbruk har förekommit inom merparten av den växtliga skogsmarken. Graden av påverkan är störst i de lägst belägna delarna, där inslaget av riktigt gamla träd är begränsat. Detta beror på att drivningar skedde på 1940-talet utifrån ett skogshuggarläger placerat vid Starrkölen intill landsvägen.

Myr- och bäckkantsslätter har förekommit på lämpliga ställen. Ett stenbrott finns i söder där ett litet samfällt skifte på kartan minner om detta. Sågbäckens namn anger att vattenkraften nyttjats för ett mindre sågverk som låg nere i Gördalen. I de övre delarna av denna bäck har man grävt en överledning från intilliggande vattendrag för att ordna mer vatten i samband med att byn fick ett elverk på 1940-talet.

SYFTE MED SÄKERSTÄLLANDE OCH SKÖTSEL AV NATURRESERVATET

Bevara biologisk mångfald:

Myr- och fjällhedsområdena är opåverkade av människan och av för regionen typisk beskaffenhet med inslag av smärre områden med rikare växtlighet. Lillådalens skogklädda delar har till stor del naturskogskaraktär med mycket höga biologiska värden. Skogen är variationsrik och rymmer därför en mångfald av livsmiljöer. Det finns levande träd i alla åldrar och dimensioner samt döda träd i olika nedbrytningsstadier. Källflöden, bäckar och småvåtmarker bidrar ytterligare till variationen. Denna variationsrikedom ger förutsättningar för en rik biologisk mångfald.

Vårda och bevara värdefulla naturmiljöer:

Lillådal är ett gott exempel på en fjällslutning med opåverkade fjällhedar, fjällmyrar och skogar. Vildmarksprägel är mycket påtaglig.

Tillgodose behov av områden för friluftslivet:

Lillådal är värdefull för det rörliga friluftslivet. Området besöks flitigt av fiskare vid och på väg till Slättåstjärn, av skid- och skoteråkare på väg mot Fulufjället, samt av besökare till Erik-Knutsåsens utsiktstorn.

Skydda värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter:

De livsmiljöer och arter, enligt art- och habitatdirektivet 92/43/EEG och enligt fågeldirektivet 97/409/EEG, som förekommer i Lillådal ska skyddas.

PRIORITERADE BEVARANDEVÄRDEN

Bevarandet av skogens naturvärden har varit huvudsyftet med reservatsbildningen. Som en, kompromiss gentemot ortsbefolkningen har jakten ej reglerats, vilket annars varit önskvärt.

SKÖTSELOMRÅDEN; MÅL OCH ÅTGÄRDER

Skötselområde skogsmarken

Beskrivning av området:

Området utgörs av den barrskogslädda sluttningen samt anslutande fjällbjörkskog.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus:

Trädskiktet ska utvecklas mot ett stadium med mer död ved och ett större inslag av riktigt gamla träd. Arealerna av de olika skogstyperna ska bibehållas. Brandens roll i brandgynnade skogstyper ska återupprättas så att naturliga strukturer och förutsättningar för brandgynnade arter fortlöpande regenereras under förutsättning att detta kan ske utan att andra starka naturvårds- eller friluftslivsintressen äventyras.

Skötsel mål och föreskrifter för skötseln:

Skogen ska lämnas för fri utveckling. Då den viktigaste naturliga störningen i naturskog är brand kan bränning eller bränningsefterliknande åtgärder bli aktuella för att bibehålla naturtypen, öka mängden död ved och motverka inväxning av gran. Områdets skogar är i vissa delar, framför allt vegetationskartans "barrskog av torr ristyp", starkt brandpräglade, medan grandminerade skogar av fuktig ristyp eller örttyp mer sporadiskt berörts av brand. För att bevara de brandpräglade skogarnas struktur och artinnehåll, är det ett starkt naturvårdsönskemål att brand inträder som den naturliga faktor som ständigt danat dessa marker. Detta kan ske i form av naturliga bränder som tillåts utvecklas inom ramen för brandförsvaret eller - om behovet så påkallar - artificiell bränning. Gällande räddningslag ska i princip följas. I syfte att förbereda släckningsinsatser och släckningsmetoder på ett från naturvårdssynpunkt önskvärt sätt, skall en släckningsoch bränningsplan upprättas av naturvårdsförvaltaren i samråd med det lokala brandförsvaret. Målet med planen ska vara att bestämma metoder för släckning allt efter brandens läge, intensitet och storlek samt tillgänglig utrustning. Planen ska även ge riktlinjer för framtida naturvårdsriktad bränning och härvid ha sin grund i den generella policy för naturvårdsbränning i skyddade områden som är under utarbetande. Vid spontan brand ska så skonsamma metoder som möjligt användas vid släckning. Under säkra förhållanden, t. ex. där det kan förväntas att branden själv dörr mot naturliga brandgränser, ska viss avbränning och självsäckning tillåtas. Om brand uppstår ska givetvis det avbrända området lämnas för fri utveckling efter släckningen.

Skötselområde fjällheden

Beskrivning av området:

Fjällheden finns i begränsad omfattning i de delar som vetter mot nationalparken.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus:

Fjällheden bibehålls i sin nuvarande omfattning och utbildning.

Skötsel mål och föreskrifter för skötseln:

Ingen skötsel.

Skötselområde Slättåstjärnen och Granåstjärn

Beskrivning av området:

Slättåstjärnen är ett vackert och för friluftslivet betydelse-

2815_Lillådal en. txt

fullt inslag i området. Tjärnen ligger i ett tråg omgiven av myrmark och barrskog. Tjärnen har ett populärt fiske. Den är samfällt vatten under Gördalen och sköts av Särna-Idre Fiskevårdsförening. Fiskekort gäller. Storvuxen röding planteras in så gott som årligen. En timrad slogbod finns invid tjärnen.

Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus:

Tjärnen bevaras i sitt nuvarande skick. Fiskstammarna fortlever i minst lika god kondition som dagsläget.

Skötsel mål och föreskrifter för skötseln:

Slogboden hålls i gott skick.

Kommentar:

Liksom i övriga Fulufjällets sjöar är det olämpligt att ortsfremmande fisk planteras in. Inplantering innebär en risk att sjukdomar kan spridas eller att fremmande arter kan komma att etableras. Fisket i tjärnarna är dock mycket uppskattat bland ortsbefolkningen, och så länge det anses viktigt med utsättning bör detta kunna ske. Om ortseget utsättningsmaterial blir tillgängligt bör sådant användas.

Skötsel område Fulubågan

Beskrivning av området:

Fulubågan är en livsnerv genom området där den rinner norrut på sin väg från Harrsjöarna och Getsjöarna uppe på fjällplatåner mot Fulan. Öring och lake finns i ån. Fisket är populärt, eftersom en del djupvatten finns med goda fiskebetingelser. Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus Fulubågan och dess fiskbestånd bevaras i naturligt skick. Skötsel mål och föreskrifter för skötseln Fulubågans fiskbestånd bör utvecklas naturligt utan påverkan av insättningar. Om nationalparkens skötsel kommer att innebära att vissa vandringshinder överbryggas genom att fisk "lyfts" är detta dock positivt.

ANNAT NYTTJANDE

Jakt

Jakten tillhör inget jaktvårdsområde, utan fördelas på två jaktlag, nämligen Gördalens byamäns jaktlag och Tjárnvallens jaktlag. Inom reservatet kommer inga föreskrifter att gälla för jakten, men den ska följa de allmänna jaktvillkoren som finns framtagna för samtliga naturreservat i norra Dalarna.

Anläggningar

Mast

På Hällskäret finns en radiomast uppförd av televerket 1967. Avtalet rörande masten samt vägen och kraftledningen till densamma är träffat med förre markägaren, varför det bör förnyas.

Skjutbana

Avtalet om skjutbanan bör förnyas i och med att staten inträtt som markägare.

Soptipp

Den gamla soptippen längs vägen utnyttjas inte längre och bör därför täckas samt avskiljas från vägen genom att väg diket förlängs.

FRI LUFTSLIV OCH TURISM

Övergripande mål:

Ett av syftena med reservatet är att tillgodose behovet av områden för friluftslivet och att underlätta allmänhetens tillträde till området. Erik-Knutsåsen, Gravenslätten och området vid och kring Slättåstjärnen är av särskilt stort värde härvid-

lag.

Information:

Information om reservatet i form av foldrar och skyltar ska tas fram. Skyltning ska finnas vid Erik-Knutsåsens parkering, vid Gravenslätten samt vid Kungsledsentren i Gördalen. Skyltningen bör samordnas med Fulufjällets nationalpark och med Drevfjälles-reservatet.

Anläggningar

Tillgänglighet - Parkering:

Parkeringsplatser finns vid Erik-Knutsåsens parkering, vid Gravenslätten samt vid Kungsledsentren i Gördalen. Dessa platser används även som entréer till nationalparken. Dessa parkeringar fyller behovet i dagsläget.

Vägar:

En enkel serviceväg leder upp till masten på Hållskäret. Denna bör nyttjas minimalt och helst under perioder då markskador kan undvikas.

Vandringleder:

Området saknar vandringleder, men tangeras i söder av Kungsleden. Något behov av att märka upp leder finns inte.

Skoterleder:

En markerad skoterled går från Gravenslätten via Slättåstjärn ned till Gördalen. Till denna led kan man ansluta från Gammelvallen-Storbäcken i öster. En sammanbindning med Kungsleden för vidare färd mot Fulufjället och Rösjöarna finns i söder. Lederna ingår i ett välutbyggt system på och nedanför norra delen av Fulufjället samt mot Drevfjällets naturreservat i norr.

Eldplatser:

Något behov av iordningställda eldplatser finns inte, utom möjligen vid Slättåstjärn. Om behov finns ska en eldplats iordningställas här.

Utsiktstorn:

Utsiktstornet på Erik-Knutsåsen ska underhållas och hållas i gott skick.

TILLSYN DOKUMENTATION OCH UPPFÖLJNING

Årlig dokumentation av förvaltnings- och skötselåtgärder:

Alla skötselåtgärder ska dokumenteras.

Uppföljning av skötsel mål:

För att kunna utvärdera att skötseln i reservatet sker på sådant sätt att målen uppnås, skall uppföljning och utvärdering göras, samordnat med nationalparken. Undersökningstyper som fastläggs i Naturvårdsverkets kommande handbok för miljöövervakning skall i första hand nyttjas.

För att definiera mål med skötseln skall kvalitetsmål, gynnsam bevarandestatus och prioriterade intresseaspekter eller liknande tas fram. Arbetet utförs av förvaltaren och skall ske enligt allmänna råd och handbok för skyddade områden samt den vägledning för tillämpning av artikel 6 i EU:s habitatdirektiv, vilka kommer att tas fram av Naturvårdsverket.

Bevarandemålet innefattar att minst de i Natura 2000 ingående naturtyperna bevaras i gynnsam bevarandestatus, det vill säga i minst samma areella omfattning som vid tidpunkten för utpekandet. Dessutom skall arterna upprätthållas i gynnsam bevarandestatus, inklusive deras habitat. Den årliga avskjutningen av de arter som är utpekade enligt fågeldirektivets bilaga 1

bör dokumenteras.

Uppföljning av kvalitetsmål:
Uppföljning utförs av länsstyrelsen inom ramen för uppföljning av skyddad natur*.

SAMMANFATTNING AV PLANERADE SKÖTSELÅTGÄRDER

Skötsel åtgärd: Till syn av föreskrifter
När: Löpande
Var: Hela reservatet
Vem: Lst
Finans: Vårdanslag

Skötsel åtgärd: Till syn och skötsel av parkering och utsiktstorn
När: Löpande
Var: Gravenslätten och Erik-Knutsåsen
Vem: Lst
Finans: Vårdanslag

Skötsel åtgärd: Uppföljning av kvalitetsmål
När: Enligt program för uppföljning av skyddad natur*
Var:
Vem: Lst
Finans:

-----
* Nationellt utvecklingsprojekt pågår för uppföljning av värdefull natur. Projektets syfte är att fastställa strategi och metoder som gör det möjligt att bedriva operativ uppföljning av tillståndet i särskilt värdefull natur. Vid den regionala dimensioneringen av denna verksamhet kommer centrala rekommendationer att beaktas.

Referenser:

- Almquist, E. 1949: Dalarnas Flora (med tillägg).
Bergqvist, B. 2000: El fisken i Fulufjällsområdet. Sötvattenlaboratoriet, stencil.
Bratt, L. 1992: Inventering av skyddsvärda bestånd i den fjällnära skogen. Stencil på länsstyrelsen.
Ebeling, F. 1965: Samhället och ödemarkslandskapet markanvändningsfrågor i övre Dalarnas fjällområden. Kungl. Skogs- och Lantbruksakademiens Tidskr. 1965: 3.
Engblom, E. & Lingdell P.-E. 1987: Försurningssituationen i några sjöar och vattendrag i Kopparbergs län. Länsstyrelsen i Kopparbergs län.
Forsslund, K. E. 1924: Med Dalälven från källorna till havet. Delen Fulu fjäll och Transtrand.
Grängesornitologerna 1973: Fågelinventering av Fulufjället. Meddelanden från Länsstyrelsen i Kopparbergs län 1973: 3.
Hansson, F. 1972: Naturvårdsinventering av Fulufjällsområdet. Meddelanden från Länsstyrelsen i Kopparbergs län 1972: 2.
Hjelmqvist, S. 1966: Beskrivning till berggrundskarta över Kopparbergs län. SGU. Ca 40.
Jonsson, B & Danielsson, H. 2000: 1999 års provfisken inom naturreservaten i Dalarna. Del rapport III. Länsstyrelsen Dalarna, Miljövårdsenheten, rapport 2000: 10.
Lundqvist, G. 1951: Beskrivning till jordartskarta över Kopparbergs län. SGU. Ca 21.
Lundqvist, R. 1997: Dalarnas urskogar. Länsstyrelsen Dalarna 97: 4.
Lundqvist, R. 2002: Berätta Fulufjället. Naturvårdsverket.
Rafstedt, T. & Bratt, L. 1990: Våtmarker i Kopparbergs län. Länsstyrelsen N 1990: 2.
Ryneus, T. 1988: Naturvårdsprogram för Kopparbergs län. Läns-

styrelsen i Kopparbergs län. N 1988: 1.
 Skogsvårdsstyrelsen i Kopparbergs län. 1991: Markanvändning i
 fjällnära skog i Kopparbergs län.
 Soyez, D. 1971: Geomorfologisk kartering av nordvästra Dalarna.
 Stockholms uni v. Naturgeogr inst nr 11.
 Särna-Idre 300 år. En hembygdsbok. 1945. Falun.
 Uppgifter i länsstyrelsens hotartsregister.
 Vegetationskartan (1:100 000).
 Muntliga uppgifter: Alf Nilsson, Lillådal en.

Bilaga 1

FAKTA SLÄTTÅSTJÄRN

Sjönummer: 684069-132550 enl. SMHI
 Sjöhöjd: 829 m
 Sjöareal: 0,2123 km²
 Maxdjup: 14 m uppmätt/provfiske -99
 Medeldjup: 5,4 m uppskattning/provfiske-99
 Sjövolym: 1,1522 milj m³

I den nordvästra delen av Fulufjället ligger Slättåstjärnen i början av sluttningen ned mot Lillådal en. Denna sjö ligger lägre än övriga provfiskade vatten inom detta reservat. Sjöytan ligger 829 m över havet, vilket skiljer den övriga med 60 till 110 m. Omgivande marker sluttar brant ned mot sjön i alla riktningar utom i norra utlappsdel en där det är flackare. Smärre myrar i norr och söder ansluter till sjöstranden medan övriga omgivande marker består av grövre tallskog med inslag av fjällbjörk. Torra marker med låg risvegetation och i våtare delar mossa. En 400 m lång bäck som kommer från Granåstjärnen rinner genom torvmossen i södra delen. Denna lilla bäck och utlopps bäcken kan om flödet tillåter, fungera som vandring sväg för fisk.

I den södra delen registrerades maxdjupet till 14 m och ett markant språngskikt förekom mellan 8 och 10 m. Utloppsdel en är grundare och sjöns stränder utgöres huvudsakligen av sten medan djupare delar har sedimentbottnar. Vid upptag av näten fastnade kransalgen (*Nitella* sp.) i maskorna.

I de djupast satta näten saknade fisk och därmed kan syrgasbrist misstänkas föreligga under språngskiktet. Beläggning och svavelväte lukt från dessa nät vid upptaget, bekräftar detta. Vid preparering av fiskmaterialet upptäcktes sötvattensräkan (*Gammarus lacustris*) i mageinnehållet hos en del av rödingarna. Vattenanalysen gav det goda pH-värdet 6,89 och alkaliniteten 0,095 mmol/l. Siktdjupet registrerades till 5,5 m. Endast en öring fångades, en sexsomrig individ som vägde 216 g. Den övriga fångsten bestod av 101 rödingar som var i åldersklasserna 0+ till 7+, dock fångades endast en 0+ fisk. En tendens till dvärgform kan skönjas, där t.ex. 5+ individer endast uppnått längd och vikt till blygsamma 15 cm och 30 g. Även stora rödingar med god tillväxt fångades. Den största vägde 1038 g och tillhörde 7+ generationen. Konditionsfaktorn var 0,77, vilket är betydligt lägre än normalvärdet 1. Den noterade fiskvikten/nätansträngning var 462 g och antalet fångade fiskar/nätansträngning var 10,2.

Vattenkvalitet:

Tabell 1. Analysresultat från de vattenkemiska provtagningarna i de 24 provfiskade sjöarna. Vattenprover togs sommaren 1999.

Sjönamn: Slättåstjärn
 X-koord: 684049
 Y-koord: 132550
 pH: 6,89

pH-blåst:	7,11
Kond mS/m:	1,67
Färg Abs f420:	0,036
NH ₄ -N µg/l:	3
NO ₃ +NO ₂ µg/l:	<5
Tot-N µg/l:	110
Tot-P µg/l:	4
PO ₄ -P µg/l:	1,1
TOC mg/l:	2,8

Tabell 2. Metallanalysresultat från de 24 provfiskade sjöarna. Vattenprover togs sommaren 1999.

Sjönamn:	Slättåstjärn
X-koord:	684069
Y-koord:	132550
Ca mg/l:	2,29
Mg mg/l:	0,4
Na mg/l:	0,49
K mg/l:	0,08
Fe µg/l:	12
Mn µg/l:	1,6
Pb µg/l:	0,06
Cu µg/l:	0,47
Al µg/l:	37
Cd µg/l:	0,011
Zn µg/l:	4,1

Tabell 3. Sulfat-, klorid-, alkalinitets- och acidi tetsanalysresultat från de 24 provfiskade sjöarna. Proven togs sommaren 1999.

Sjönamn:	Slättåstjärn
X-koord:	684069
Y-koord:	132550
SO ₄ (mekv/l):	0,03
CL (mekv/l):	0,013
Alk (mmol/l):	0,095
Acid (mmol/l):	